



CaixaBank

Research

Artícle Genèric

[Mercat laboral i demografia](#)

El llegat de la crisi i com accelerar la creació d'ocupació

Contingut disponible en
Anglès Espanyol



Oriol Aspachs

Director d'Estudis

Malgrat que el procés de recuperació ja fa mesos que està en marxa, la situació del mercat laboral continua sent font de preocupació a la majoria de països desenvolupats. El nombre d'aturats es manté en cotes molt elevades, la qual cosa genera la sensació que la recuperació no arriba al conjunt de la població, mina la moral dels qui estan aturats des de fa temps i propicia que les eines a l'abast dels

gestors de política econòmica siguin percebudes com escasses i ineficaces. En el present Dossier, analitzem la magnitud del repte que representa la lluita contra l'atur i, en especial, algunes de les polítiques per afrontar-lo.

Deixant de banda les seves diferències, el repte al qual s'enfronten la majoria de països avançats és, indiscutiblement, majúscul. A Europa, la taxa d'atur continua al voltant de l'11%, un registre que no s'havia superat des dels anys 90, dècada en què comença la sèrie històrica. Destaquen els casos d'Espanya i de Grècia, tots dos amb una taxa d'atur superior al 20%. Però, en països com França i Itàlia, la taxa d'atur és també històricament elevada, segons els seus estàndards, i, el que és més alarmant, amb prou feines s'ha reduït en els últims trimestres.

A més a més, cal tenir en compte que la taxa d'atur no reflecteix de manera íntegra l'impacte de la recessió sobre el mercat laboral. Moltes persones, després d'un llarg període de temps buscant feina, s'han desanimat i han desistit. En concret, al conjunt de la zona de l'euro, el 6,3% de la població inactiva declarava que, malgrat que desitjaria treballar, ja no buscava feina. A Itàlia, la ràtio assolida el 13,9%. Fins i tot, als EUA, país on la taxa d'atur se situa en el 5,3%, prop del nivell anterior a la crisi, referències més àmplies sobre l'atur qüestionen l'abast de la recuperació per a la majoria de la població. Per exemple, l'anomenada taxa d'atur U6, que inclou la subocupació (ocupats que treballen a temps parcial de manera involuntària per raons econòmiques), es troba encara en el 10,4%.

El context econòmic i social, per tant, obliga a actuar. La principal política per lluitar contra l'atur és, naturalment, el creixement de l'activitat econòmica. El mercat laboral sol reaccionar amb un cert retard als canvis de cicle econòmic, i la present fase expansiva no ha estat una excepció. Quan l'activitat va començar a repuntar, al mercat laboral li va costar arrencar. Per aquest motiu, expressions com *jobless recovery* («recuperació sense ocupació») van tenir una certa fortuna. No obstant això, amb el pas del temps, als països en què el creixement ha agafat una mica d'impuls, com els EUA, el Regne Unit, Alemanya, Espanya o Irlanda, l'increment de l'ocupació ha acabat responent. En conseqüència, totes aquelles reformes que persegueixin una millora de la capacitat de creixement poden i han de ser considerades, també, mesures de reactivació del mercat laboral. Aquestes accions són especialment necessàries en països com França i Itàlia, on la

recuperació és molt modesta, tant en el pla econòmic com en el del mercat laboral, i on el creixement potencial a mitjà i a llarg termini presenta dubtes seriosos.

Malgrat l'impacte positiu de la recuperació de l'activitat econòmica sobre la creació d'ocupació, l'elevat volum d'aturats obliga a preguntar-se quines mesures addicionals es poden adoptar per reactivar el mercat de treball. Al capdavall, no es tracta, només, de crear ocupació per lluitar contra les conseqüències socials que comporta que un nombre tan elevat de persones romanguin en l'atur durant tant de temps. La urgència de la situació respon, també, a la realitat que els coneixements i les habilitats de les persones aturades es van deteriorant si no troben feina de forma relativament ràpida, de manera que cada vegada és més difícil reinserir-se al mercat laboral. El risc en què s'incorre, per tant, és que una part considerable de l'atur actual es converteixi en estructural. Si això és materialitzat, comportaria una reducció de la capacitat de creixement a llarg termini per al conjunt de l'economia. De fet, les estimacions disponibles sobre aquest tema mostren que l'augment de la taxa d'atur estructural ha estat excepcional en els últims anys a molts països avançats. No obstant això, hi ha dubtes seriosos sobre la fiabilitat d'aquestes estimacions.

Sigui com vulgui, un dels principals focus d'inquietud és l'elevat atur de llarga durada. Una persona que perd la feina roman a l'atur, de mitjana, 10,8 mesos al conjunt dels països de l'OCDE; en països com Itàlia i Irlanda, aquesta xifra puja als 16 mesos. Com s'ha advertit més amunt, les repercussions d'aquesta situació són greus. L'exemple més manifest, i preocupant, és que la probabilitat de trobar feina es redueix amb el pas del temps: a la zona de l'euro, és del 8% per als qui acumulen entre un i tres mesos d'atur, però es redueix al 6% per als qui acumulen més de 12 mesos. A Espanya, segons les estimacions de De la Rica i Anghel (2014), una persona que porti a l'atur menys de dos anys té el 50% més de probabilitats de trobar feina que una persona que porti més de dos anys aturada, *ceteris paribus*.¹ A més a més, després d'un període d'atur, el salari que se sol percebre és inferior al de l'últim treball, diferència que s'amplia en funció del temps que s'hagi estat aturat.²

Tenint en compte el context, no és estrany que les polítiques actives i passives

d'ocupació s'hagin situat al centre del debat, ja que la seva correcta implementació pot ser de gran ajuda per millorar la creació d'ocupació. De l'anàlisi dels tres articles següents del Dossier, dedicats als aspectes clau que determinen l'èxit d'aquestes polítiques, es desprenen tres grans conclusions. Primer, una bona coordinació entre les polítiques actives i passives és imprescindible perquè siguin efectives. Per exemple, un bon disseny de les polítiques actives pot facilitar que el receptor d'un subsidi d'atur utilitzi de forma eficaç tots els recursos al seu abast a l'hora de buscar feina. Segon, cal que les oficines d'ocupació operin de manera eficient. Així, el funcionament de les agències de col·locació millora de forma substancial quan identifiquen de manera ràpida i eficaç les característiques de cada aturat i quan són capaces de proposar solucions adequades a cada cas. En aquest sentit, les noves tecnologies, com el big data, són una oportunitat per millorar l'eficàcia de les agències públiques de col·locació, ja que permeten identificar el perfil de la persona en situació d'atur i oferir-li una resposta a mida de forma gairebé instantània. Finalment, les polítiques actives són essencials per minimitzar la descapitalització de la persona aturada. La formació, per exemple, pot ser un instrument important per millorar l'ocupabilitat de les persones en situació d'atur quan es proveeix de forma adequada, en especial per als col·lectius més vulnerables. Un bon esquema de provisió de la formació és fonamental per assegurar-ne la qualitat.

En definitiva, el repte econòmic i social al qual s'enfronten els països desenvolupats és de primer ordre. La recuperació econòmica, que, a poc a poc, es va consolidant, propicia que la situació del mercat laboral vagi millorant. Però no hi ha cabuda per a la passivitat. El volum d'aturats continua sent molt elevat, i la seva situació es fa més delicada cada dia que passa. La millora de les polítiques actives i passives és un dels fronts en què es pot actuar per accelerar l'activació del mercat laboral. La conjuntura apressa. No es pot perdre temps.

Oriol Aspachs

Departament de Macroeconomia, Àrea de Planificació Estratègica i Estudis, CaixaBank

1. Vegeu De la Rica, S. Anghel, B. (2014), «Los parados de larga duración en España en la crisis actual», Document de treball 185/2014, Laboratorio de Alternativas.

2. Vegeu OECD Employment Outlook 2010, «Institutional and Policy Determinants of Labour Market Flows».



Oriol Aspachs

Director d'Estudis

Etiquetes

Desocupació

Ocupació

Recessió

